

Personelskabernes placering i det selskabsretlige univers

1.1 Baggrunden for fremstillingen

1.1.1 Hæftelsesreglerne som kriterium for opdelingen mellem de enkelte selskabsformer

Selskabsretten omhandler de retsregler, der regulerer dels det indbyrdes forhold mellem flere personer, som i henhold til en aftale udøver fælles erhvervsvirksomhed, dels det derved opståede selskabs rettigheder og pligter i forhold til omverdenen, jf. hertil Bind I, afsnit 1.1. Der findes en række forskellige selskabsformer, jf. hertil Bind I, afsnit 1.3. Disse opdeles traditionelt i undergrupper, idet spørgsmålet om selskabsdeltagernes hæftelse for selskabets gæld anvendes som det afgørende kriterium for opdelingen.¹

Selskabsretten

Dette tredje bind i Dansk Selskabsret omhandler de selskaber, der traditionelt betegnes som personselskaberne. Denne betegnelse anvendes som et udtryk for selskaber, hvor mindst en af selskabsdeltagerne hæfter personligt for selskabets gæld, jf. om den personlige hæftelse Bind 1, afsnit 1.3.3. I ældre dansk anvendtes begrebet »Interessentskab« som en generel betegnelse for det nutidige begreb »selskab«. I den ældre danske litteratur anvendtes betegnelsen »ansvarlige Interessentskaber« som modstykke til de »anonyme Interessentskaber«. Sidstnævnte betegnelse dækkede over de dengang ulovregulerede aktieselskaber, som var kendetegnet ved, at selskabsdeltagerne ikke hæftede for selskabets gæld.²

*Indholdet af
Bind 3*

1. Allerede Carl Torp, Om Interessentskab, 1893, s. 6, og Kristian Sindballe, Dansk Selskabsret I (2. udg. 1936), s. 6.
2. Jf. om begrænset hæftelse Bind 1, afsnit 3.4.1. Se om ældre dansk terminologi Carl Torp, Om Interessentskab, 1893, s. 8 og 170.

De enkelte
personsselskaber

Personsselskaberne udgøres af en række forskellige selskabsformer. De to væsentligste typer er hhv. interessentskabet og kommanditselskabet. Ved et *interessentskab* forstås i denne fremstilling et på en aftale baseret samvirke mellem to eller flere deltagere (kaldet 'interessenter') om drift af en fælles erhvervsvirksomhed, hvor deltagerne hæfter personligt og solidarisk for selskabets gæld, jf. nærmere om definitionen af interessentskabet i dansk ret nedenfor afsnit 4.1.2.³ *Kommanditselskabet* er karakteriseret ved, at mindst én selskabsdeltager, kaldet komplementaren, hæfter personligt for selskabets gæld, og solidarisk hvis der er flere, mens andre selskabsdeltagere, kaldet kommanditisterne, alene hæfter begrænset for selskabets gæld, dvs. med deres indskud, jf. LEV § 2, stk. 2, som affattet ved lov nr. 516 af 12. juni 2009. Der findes andre selskabsformer, der hører under personsselskaberne, herunder partrederiet og eurointeressentskabet. Se nærmere om de selskaber, der omhandles af denne fremstilling, nedenfor afsnit 1.2.

Dansk
personsselskabsret
indtager
særstilling

1.1.2 Manglende lovregulering af dansk personsselskabsret

Dansk selskabsret er generelt stærkt præget af påvirkning fra særligt nordisk og tysk ret.⁴ Inden for aktieselskabsretten var udviklingen i årene efter anden verdenskrig og frem til midten af 1970'erne karakteriseret ved et fællesnordisk lovforberedende samarbejde,⁵ og de gældende regler for aktieselskaber i Danmark, Sverige, Norge og Finland har således mange fælles træk, uanset at samarbejdet ikke er blevet videreført siden Danmark indtrådte i EF i 1973.

På *personsselskabsrettens* område indtager dansk ret imidlertid en ganske særlig stilling sammenlignet med de nordiske lande og de øvrige EU-medlemsstater. Dette kommer til udtryk ved, at de for personsselskaberne gældende selskabsretlige regler, der regulerer det indbyrdes forhold mellem selskabsdeltagerne, og hovedparten af de regler, der regulerer selskabets forhold til tredjemand, ikke er fastsat ved lov. De eneste danske lovfæstede regler, der findes inden for den materielle personsselskabsret, er definitionen af kommanditselskabet i LEV § 2, stk. 2, de få regler om partrederier, som findes i SØL §§ 101-118, jf. herom nedenfor afsnit 4.4.5, samt de få regler om europæiske

3. Jf. nærmere om hæftelsesforholdene i interessentskaber nedenfor kapitel 7 samt om definition af interessentskabet i dansk ret afsnit 4.1.

4. Jf. eksempelvis Bernhard Gomard, *Aktieselskabsret* (2. udg. 1970), s. 69.

5. Se hertil Søren Friis Hansen, i Boel Flodgren og Ruth Nielsen, *Rätten (om) kring Öresund* (2000), s. 67-85, med henvisninger.

økonomiske firmagrupper, der findes i lov om administration af europæiske økonomiske firmagrupper (nedenfor afsnit 4.4.4).

I dansk ret må således den overvejende del af den materielle selskabsret, der gælder for personselskaberne, fastlægges under anvendelse af sekundære retskilder. I alle vore nabolande findes selskaber, hvis retlige karakteristika svarer til de typer af personselskaber, som kendes i dansk ret, og disse selskabsformer er i dag alle reguleret ved lov. I svensk ret indførtes en særlig lovregulering for interessentskaberne allerede i 1895. I svensk ret sondres mellem hhv. »*handelsbolag*« (som svarer til det danske interessentskab) og »*enkla bolag*«, som oprindeligt var reguleret ved lov om handelsbolag och enkla bolag af 28. juni 1895, der nu er afløst af lov nr. 1980:1102 af samme navn.⁶ I Norge var personselskaberne i lighed med dansk ret oprindeligt ulovregulerede. Med lov nr. 83 af 21. juni 1985, kaldet »*Selskapsloven*«, der trådte i kraft den 1. juli 1986, indførtes imidlertid lovregulering af interessentskabet og kommanditselskabet i norsk ret.

I tysk ret indførtes lovregler om det »*offene Handelsgesellschaft*«, forkortet 'OHG', med Das Allgemeine Deutsche Handelsgesetzbuch fra 1861. Med virkning fra 1. januar 1900 blev reglerne flyttet til den endnu gældende Handelsgesetzbuch (forkortet 'HGB'), jf. denne lovs §§ 105 ff. I fransk ret indførtes særlige regler om »*société en nom collectif*« i Code de Commerce fra 1807. I England indførtes lovregulering af interessentskabet, kaldet »*Partnership*«, ved Partnership Act fra 1890, mens regler om kommanditselskaber, kaldet »*Limited Partnerships*«, indførtes med Limited Partnership Act fra 1907.

1.1.3 Er der behov for en lovregulering af dansk personselskabsret?

Bortset fra firmalovene fra hhv. 1862 og 1889 (jf. herom nedenfor afsnit 2.1) var den første danske lovregulering på selskabsrettens område aktieselskabsloven af 1917, jf. hertil Bind 1, afsnit 4.2. Det sagkyndige udvalg, der udarbejdede de første udkast til en dansk aktieselskabslov, havde alene fået til opgave at udarbejde en lov om aktieselskaber. Udvalget fandt imidlertid, at det var nødvendigt tillige at udarbejde et udkast til regler om kommanditaktieselskaber, da man frygtede, at aktieselskabslovens regler ellers nemt ville kunne omgås gennem anvendelse af denne selskabsform.⁷ Det havde taget mange år

*Udenlandsk
lovgivning om
personselskaber*

*Overvejelser
vedrørende
lovregulering
i Danmark*

6. I denne bog anvendes forkortelsen 'HBL' om den svenske lov. Der fandtes allerede regler om handelsbolag i Handelsbalken fra 1734, jf. Nial/Johansson, Svensk associationsrätt (7. uppl. 1998), s. 21 f.

7. Jf. hertil Rigsdagstidende 1910-11, Tillæg A, Sp. 4118.

at få gennemført en lovregulering af aktieselskabsretten. Mens nogle støttede tanken om at gennemføre ordnede forhold gennem en lovregulering, stødte denne tanke på stærk modstand fra visse kredse i erhvervslivet. Man frygtede, at en lovregulering ville indebære indskrænkninger i den almindeligt gældende aftalefrihed til skade for dansk erhvervsliv.⁸ Den lov, der blev vedtaget som lov nr. 468 af 29. september 1917, var under behandlingen i Rigsdagen blevet stærkt reduceret i omfang sammenlignet med de udkast, der var fremlagt af det sagkyndige udvalg.⁹

Intet initiativ til lovregulering af personsselskaber

I forbindelse med gennemførelsen af den første danske aktieselskabslov fra 1917 blev det overvejet at gennemføre en tilsvarende lovregulering af andelsselskaberne, men det udarbejdede lovforslag blev aldrig vedtaget.¹⁰ Der blev imidlertid ikke taget stilling til at indføre en lovregulering af personsselskaberne i dansk ret. Det er tænkeligt, at den megen modstand mod tanken om lovregulering, som de fremsatte lovforslag vedrørende aktieselskaber og andelsselskaber blev mødt med, var årsag til, at personsselskaberne er forblevet ulovregulerede i Danmark.

Spørgsmålet tages op til overvejelse

Spørgsmålet om en lovregulering af personsselskabsretten blev først taget op i midten af 1970'erne. I december 1978 tog handelsministeren initiativ til nedsættelse af et udvalg vedrørende kommanditselskaber og interessentskaber. Udvalget, der var under forsæde af professor Mogens Koktvedgaard fra Københavns Universitet, skulle på baggrund af den konstaterede stigende anvendelse af kommanditselskabsformen nærmere overveje, om der var behov for at gennemføre en lovgivning, som regulerede denne selskabsform, idet man tillige skulle undersøge behovet for en lovregulering af interessentskaberne. Udvalgets arbejde resulterede i betænkning nr. 937, som blev offentliggjort i juni 1981. Udvalget anbefalede, at der gennemførtes en rammelovgivning vedrørende kommanditselskaber, og betænkningen indeholdt et udkast til en sådan lov. Der blev imidlertid aldrig fremsat et lovforslag i Folketinget på grundlag af betænkningen. En tilsvarende skæbne led det forslag til en lovregulering af andelsselskabet, som var indeholdt i betænkning nr. 1071 fra 1986. Der har ikke siden

8. Hertil Inger Dübeck, *Aktieselskabernes retshistorie* (1991), s. 123 ff.

9. Jf. Carl Torp, *Den danske Selskabsret*, 1919, s. 182, og samme, *Juridisk Tidsskrift*, 1918, s. 2 ff.

10. Jf. Erik Hørlyck, *Dansk andelsret* (3. udg. 2000), s. 25 f. Se tillige om baggrunden for, at den foreslåede lovregulering af andelsselskaber ikke blev gennemført, Søren Friis Hansen i Jesper Lau Hansen (red.), *Selskabsloven de første 100 år* (2018), s. 57-77.

1981 været gjort seriøse forsøg på at gennemføre en lovregulering af personselskaberne i dansk ret.¹¹

»At en Reform af den danske Interessentskabslovgivning er nødvendig, erkendes vistnok af alle.« Således indleder Aagesen sin afhandling, »Læren om Interessentskab«, der blev offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen i 1877. I datidens sprogbrug dækkede begrebet »Interessentskab« over både aktieselskaber og personselskaber, jf. nedenfor afsnit 4.1.2. Aktieselskaberne blev underkastet lovregulering i 1917. Godt 140 år efter Aagesens artikel er de væsentligste træk af personselskabsretten imidlertid fortsat uforandrede, omend der naturligvis findes en relativt omfattende retspraksis og litteratur på området. Det er derfor fortsat aktuelt at overveje spørgsmålet om behovet for en lovgivning på området.

Selskabsretten har siden indgangen til det ny årtusinde generelt været præget af et ønske om *deregulering*.¹² Dette gælder i dansk ret, hvor der med vedtagelsen af lov om aktie- og anpartsselskaber, jf. lov nr. 470 af 12. juni 2009 (i det følgende betegnet som »kapitalselskabsloven« eller blot »KSL«), er gennemført en lempelse af en række regler, jf. nu lovebekendtgørelse 763 af 23. juli 2019 med senere ændringer.¹³ Dette gælder tillige på EU-plan, hvor der er gennemført en række lempelser af de selskabsretlige direktiver.¹⁴ På denne baggrund kan det forekomme formålsløst at indlede overvejelser vedrørende gennemførelse af yderligere lovgivning på det selskabsretlige område. Uanset kravet om deregulering er der imidlertid anledning til at diskutere muligheden for en lovregulering af personselskabsretten. Såfremt fordelene ved en lovregulering opvejer ulemperne, bør det overvejes, om det ikke er på tide at gennemføre en lovregulering af personselskaberne i dansk ret.

Såfremt der gennemføres en lovregulering af personselskabsretten i Danmark, bør en sådan naturligvis, i lighed med den i 1996

Behov for en lovregulering af personselskabsretten

Forudsætninger for en lovregulering

11. Se hertil Noe Munck i *Selskabsformerne* (3. udg. 1997), s. 20 f., som anfører, at der ikke har været politisk vilje til at gennemføre en lovregulering af personselskabsretten, og at vedtagelsen af LEV fra 1994 må ses som Erhvervsministeriets tilkendegivelse om, at lovregulering af personselskabsretten i Danmark ikke er realistisk inden for en overskuelig fremtid.
12. Se hertil bl.a. Mette Neville, *R&R* 1995, nr. 5, s. 16 ff., samme i *Festskrift til Aage Michelsen* (2000), s. 36-38 med henvisninger, og Søren Friis Hansen, *Juridisk Institut, Julebog* 2000, s. 304 f. med henvisninger.
13. Se om 2009-reformen af reglerne for kapitalselskaber nærmere Bind 2, afsnit 1.1.1.
14. Jf. herom Wymeersch, *NTS* 2000:2, s. 126-134, samt Tim Drygala, *Die Aktiengesellschaft*, 2001, s. 291-301.

gennemførte reform af anpartsselskabsloven, alene indeholde nogle få nødvendige præceptive regler. Hovedparten af lovens regler bør gøres deklaratoriske, således at den eksisterende aftalefrihed på personsselskabsrettens område i videst muligt omfang bevares.

Fordele ved en lovregulering

I det omfang disse forudsætninger opfyldes, vil der være forbundet en række væsentlige fordele med en lovregulering af personsselskabsretten. Det forhold, at deklaratoriske regler fastlægges under anvendelse af sekundære retskilder, kan i visse situationer medføre en ikke ubetydelig usikkerhed om det præcise indhold af gældende ret. Denne usikkerhed kan føre til, at nogle erhvervsdrivende på forhånd fravælger personsselskaberne som ramme om deres virksomhed,¹⁵ på trods af at et personsselskab ville passe bedst til virksomhedens faktiske behov. Et af hovedformålene med den norske selskabslov var således at skabe klarhed om de tvivlsspørgsmål, som var opstået om de hidtidige norske regler om personsselskaber såvel i forholdet mellem selskabsdeltagerne som i forholdet til tredjemand.¹⁶

Lettere adgang til ændringer af gældende ret

Et væsentligt problem ved den manglende lovgivning er, at selv i de tilfælde, hvor gældende ret kan fastlægges med sikkerhed, er det særdeles vanskeligt at få gennemført *ændringer* af gældende ret. En sådan ændring vil typisk forudsætte, at der føres en sag for domstolene, hvorved det med tilstrækkelig tydelighed tilkendegives, at hidtil gældende praksis ændres. Alene på grund af det relativt få antal sager ved domstolene vedrørende dansk personsselskabsret vil det være sjældent at se sådanne ændringer af gældende ret.¹⁷

Endvidere vanskeliggøres danske personsselskabers samarbejde med udlandet af, at disse selskaber ikke er underlagt lovregulering. Kommunikationen med omverdenen besværliggøres, og de danske personsselskaber risikerer at møde vanskeligheder ved gennemførelse af sekundær etablering i udlandet.

Dansk personsselskabsret bør lovreguleres

Såfremt en lovregulering af personsselskaberne udarbejdes under skyldig hensyntagen til at sikre størst mulig aftalefrihed for de enkelte virksomheder, synes der ikke at være forbundet væsentlige ulemper ved en sådan lovgivning. Hertil kommer, at der efterhånden er blevet gennemført en række lovgiver, der regulerer centrale dele af personsselskabernes virke, jf. hertil nedenfor kapitel 2. Personsselskaberne

15. Hertil allerede Bernhard Gomard, Aktieselskabsret (2. udg. 1970), s. 48.

16. Jf. hertil Geir Woxholth, Selskabsloven (6. utg. 2005), s. 10.

17. Se hertil betænkning nr. 1071/1986, s. 14, hvor udvalget tillige bemærker, at visse forhold efter deres beskaffenhed slet ikke kan normeres ved dommerskabt ret.

blev med årsregnskabsloven af 2001 underlagt de regler for aflæggelse af årsregnskab, der gælder for Regnskabsklasse A, idet aflæggelse af regnskab efter omstændighederne kan undlades for de interessentskaber og kommanditselskaber, hvor mindst én fysisk person er personligt hæftende selskabsdeltager.

Indtil den 23. maj 2017 gjaldt der ikke i dansk ret et generelt krav om, at interessentskaber skulle registreres i Erhvervsstyrelsen it-system i henhold til LEV. Ved lov nr. 616 af 16. marts 2016, det blev sat i kraft den 23. maj 2017, og som implementerede en række bestemmelser fra det fjerde hvidvaskdirektiv i dansk ret, blev der indført en generel pligt til, at alle selskaber omfattet af LEV skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system i henhold til LEV, jf. nu CVRL § 11 a, som senest affattet ved lov nr. 554 af 7. maj 2019. I forbindelse med registreringen offentliggøres en række grunddata om de enkelte selskaber. Alle danske interessentskaber skal således være grundregistreret i CVR-registeret, idet et interessentskab dog fortsat anerkendes som et selvstændigt retssubjekt, uanset at selskabet ikke måtte være registreret. Et ikke-registreret interessentskab kan imidlertid ikke drive momspligtig virksomhed eller indeholde kildeskat i forbindelse med aflønning af selskabets medarbejdere, og selskabet vil ikke kunne få en bankkonto.

Indførelse af et generelt krav om registrering af alle selskaber omfattet af LEV er den største ændring af dansk personselskabsret, der er gennemført i mange år. Med indførelse af et krav om registrering af alle interessentskaber er et væsentligt argument mod en lovregulering af interessentskabernes forhold bortfaldet. Det må på denne baggrund anbefales, at spørgsmålet om gennemførelse af en lovregulering af dansk personselskabsret tages op igen med henblik på at få gennemført en rammelovgivning for disse selskabsformer.¹⁸ Efter at det i 2009 er lykkedes at gennemføre en omfattende reform af de danske regler for kapitalselskaber, bør næste skridt være et »serviceeftersyn« af de ulovfæstede regler, der gælder i dansk ret for personselskaber.

Pligt til registrering af alle danske personselskaber

---

18. Sammenlign diskussionen om lovregulering af andelsselskaber hos Erik Hørlyck, Dansk Andelsret (3. udg. 2000), s. 26 f. Hørlyck anfører, at fastlæggelsen af visse væsentlige principper om registrering, offentliggørelse og regnskabsaflæggelse i LEV har gjort en egentlig lovregulering af andelsselskabet overflødig.

1.2 Fremstillingens genstand

1.2.1 Om fremstillingen

Bind 3, Del 1

I dette binds Del I gives en generel beskrivelse af dansk personsskabsret og af personsselskabernes placering i det selskabsretlige univers (kapitel 1). De materielle selskabsretlige regler for personsselskaber er ulovregulerede i dansk ret. Personsselskaber, der opererer i Danmark, er naturligvis underlagt de generelle retsregler, der gælder i Danmark. Således er en virksomhed, som opererer på dansk territorium, eksempelvis underlagt de danske regler vedrørende miljøbeskyttelse, ligesom dansk arbejdsret skal anvendes i forholdet mellem virksomheden og dens arbejdstagere her i landet.

En række lovfæstede regler har imidlertid særlig relevans i selskabsretlig sammenhæng. Det drejer sig navnlig om lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven samt lov om det centrale virksomhedsregister. Disse relevante rammelove beskrives i kapitel 2.

Kapitel 3

Endelig beskrives i Del 1 en række generelle retlige emnekredse, der har generel betydning for alle typer af personsselskaber. Fremstillingen vedrører alene dansk ret. Det må derfor fastlægges, hvilke selskaber der betragtes som danske i selskabsretlig henseende. Dette gøres under anvendelse af dansk international selskabsret, jf. nedenfor afsnit 3.1. Endvidere fremstilles de dele af EU-selskabsretten, der har betydning for personsselskaber. Disse regler beskrives i kapitel 3, afsnit 3.2.

De skatteretlige aspekter af personsselskaberne

Denne fremstilling vedrører dansk *selskabsret*. Selskabsskatteretten beskrives derfor som udgangspunkt ikke i dette værk. Dette gælder så meget mere, eftersom personsselskaberne ikke betragtes som selvstændige skattesubjekter, jf. hertil nedenfor afsnit 3.3. Skatteretten er en omfattende disciplin, der hastigt forandres. For en gennemgang af de skatteretlige problemstillinger, som anvendelse af personsselskaber som ramme for en erhvervsvirksomhed giver anledning til, må derfor henvises til den (selskabs-)skatteretlige speciallitteratur.¹⁹

Skatteretten har imidlertid i praksis en central betydning for selskabsretten, hvilket også gælder for personsselskaberne. Således er anvendelsen af kommanditselskabet i praksis i vidt omfang betinget af den skattemæssige behandling af denne selskabsform. Det er derfor,

---

19. Jf. hertil Jane Bolander m.fl., Lærebog om indkomstskat (19. udg. 2021), afsnit 6, kapitel 31, samt Christian Skovgaard Hansen og Troels Michael Lilja i Skovgaard Hansen og Lilja (red.), Erhvervsbeskatning (2. udg. 2019), kapitel 12-18.

af hensyn til forståelsen af sammenhængen mellem selskabsretten og skatteretten, fundet nødvendigt, at indarbejde en beskrivelse af de centrale skatteretlige problemstillinger i fremstillingen af person-selskabsretten. I afsnit 3.3 gives et overblik over den skattemæssige behandling af personselskaberne. Det må dog understreges, at der for en fyldestgørende behandling af de skatteretlige problemstillinger også på disse områder må henvises til den skatteretlige speciallitteratur.

I dette binds Del 2-Del 4 beskrives de materielle regler, der gælder i dansk ret for interessentskaber (kapitel 4-9), partrederier (afsnit 4.4.4), og europæiske økonomiske firmagrupper (straks nedenfor afsnit 1.2.2). De regler, der gælder i dansk ret for kommanditselskaber og kommanditaktieselskaber (eller 'partnerselskaber', jf. KSL § 5, nr. 23), vil blive udskudt til et selvstændigt bind, idet kommanditselskaber vil blive inddraget i dette bind, hvor det er særligt relevant.

Bind 3, Del 2-4

1.2.2 Særligt om europæiske økonomiske firmagrupper

Oprindeligt var målsætningen med harmoniseringen af selskabsretten inden for EU at skabe egentlige fælles regler med henblik på at forhindre konkurrence mellem de enkelte medlemsstater på det selskabsretlige område.²⁰ Denne målsætning har imidlertid ikke kunnet realiseres. I dag følger det af EU-domstolens fortolkning af EUF-traktatens regler om fri etableringsret, jf. artikel 49 TEUF at der reelt består en fri konkurrence mellem medlemsstaternes regler på det selskabsretlige område, idet enhver erhvervsdrivende inden for EU frit kan vælge enhver selskabsform, der eksisterer i en medlemsstat, som juridisk ramme for sin virksomhed, jf. nærmere om EF-Domstolens dom i Centros-sagen Bind 1, afsnit 5.1.5.²¹

Det oprindelige mål med EU-selskabsretten

Som et supplement til harmoniseringen af de nationale selskabsretlige regler, blev der tidligt udarbejdet planer om skabelse af en egentlig EU-retlig selskabsform, der skulle være supranational. Der skulle være tale om et selskab, der ikke har national tilknytning, men som alene eksisterer i kraft af en EU-retlig regulering. De første forslag til skabelsen af et europæisk aktieselskab kom frem i 1959, og der har

Fælles EU-selskabsret

20. Jf. Søren Friis Hansen, Juridisk Institut, Julebog 2000, s. 300 f. med henvisninger.

21. Spørgsmålet om, hvorvidt Centros-dommen har medført en konkurrence mellem de enkelte medlemsstater på det selskabsretlige område, hører til det mest diskuterede selskabsretlige emne i de seneste år. Se generelt om spørgsmålet Hanne Birkmose, NTS 2000:3/4, s. 291-314, samt nærmere Bind 1, afsnit 1.1.2.3, og nedenfor afsnit 3.2.

siden været fremlagt en række forslag til en forordning om Societas Europae, eller SE, jf. Bind 1, afsnit 5.4.6. På Ministerrådets topmøde i Nice i december 2000 blev der endelig opnået enighed om at vedtage det foreliggende udkast til en forordning om det europæiske aktieselskab, jf. Forordning nr. 2157/2001.

Forordning nr.
2137/85

Indtil vedtagelsen om det europæiske aktieselskab, var det eneste eksempel på en egentlig fælles EU-selskabsret forordningen om den europæiske økonomiske firmagrube, forkortet »EØFG«, der er nærmere reguleret i Forordning Nr. 2137/85/EØF.²² En firmagrube er en selskabsform, der er skabt efter fransk forbillede, og som bedst kan beskrives som et grænseoverskridende interessentskab, hvis interessenter udgøres af virksomheder fra forskellige EU- eller EØS-medlemsstater.²³

»Det europæiske
interessentskab«

Af praktiske hensyn vil firmagrupper i fremstillingen generelt blive beskrevet under betegnelsen »eurointeressentskaber«, og beskrivelsen af denne selskabsform vil blive integreret i fremstillingen af gældende ret for danske interessentskaber. I Norge rubriceres Europæiske Økonomiske Firmagrupper ligeledes som en undergruppe af interessentskaberne. Det bestemmes således i den norske EØFG-lov,²⁴ at en norsk Europæisk økonomisk firmagrube er underlagt bestemmelserne om interessentskaber i den norske selskabslov, med de nødvendige tilpasninger.

Dansk ret: EØFG-
administrations-
loven

En forordning er gældende umiddelbart i samtlige medlemsstater, og særlig national lovgivning er således som udgangspunkt unødvendig. I dansk ret indførtes dog ved lov nr. 271 af 5. april 1989 visse regler om administration af europæiske økonomiske firmagrupper, jf. nu lovbekendtgørelse nr. 667 af 1. juli 2019 (i det følgende »EØFG-administrationsloven«). Denne lov giver Erhvervsstyrelsen hjemmel til at fastlægge de regler, som er nødvendige for anvendelsen af firmagrupper her i landet, jf. lovens § 1.²⁵

Firmagrupper er i henhold til EØFG-forordningen afskåret fra at udøve bestemte former for virksomhed. En firmagrube, hvis vedtægtsmæssige hjemsted er i Danmark, er afskåret fra at udøve virksomhed her i landet, som alene kan udøves af fysiske personer, jf. EØFG-lovens § 2, stk. 1, og hertil nedenfor afsnit 4.1.5. Endvidere

22. Forordningen er gengivet i EFT L, nr. 199 af 31. juli 1985, s. 1 ff.

23. Jf. nærmere om europæiske firmagrupper nedenfor afsnit 4.4.4.

24. Jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 1. juli 2019 § 2.

25. Firmagrupper er underlagt de almindelige regler, der gælder for anmeldelse og registrering af virksomheder hos Erhvervsstyrelsen, jf. ANBKG kapitel 8 og herom Dansk selskabsret 1, kapitel 8.

indeholder loven hjemmel til, at Erhvervsstyrelsen kan tvangsopløse firmagrupper, der ikke opfylder kravene til en firmagruppe i henhold til forordningen. Ved likvidation af en firmagruppe finder reglerne for likvidation af aktieselskaber (KSL kapitel 14) anvendelse med de fornødne lempelser, jf. EØFG-lovens § 6. Reglerne i EØFG-loven finder anvendelse på firmagrupper, hvis vedtægtsmæssige hjemsted befinder sig i Danmark, jf. EØFG-forordningens artikel 6 samt artikel 2 og 39.

1.2.3 *Det stille selskab og andelsselskabet behandles ikke*

Fremstillingen i Bind 3 dækker alene visse personselskaber. Der har hidtil været tradition for at inddrage »*det stille selskab*« som en undergruppe af personselskaberne i selskabsretlige fremstillinger. Ved et »*stille selskab*« forstås traditionelt et retsforhold, hvor en person, kaldet »*indskyderen*«, har gjort indskud i en virksomhed, der ejes af en anden person, som hæfter personligt for virksomhedens gæld, og som kaldes »*den ansvarlige deltager*«. Karakteristisk for *det stille selskab* er, at indskyderen ikke fremtræder som sådan i forhold til omverdenen. Indskyderen har som et led i aftalen ret til en andel i virksomhedens overskud, og må acceptere eventuelt underskud.²⁶ Betegnelsen »*stille selskab*« er for så vidt misvisende, eftersom der netop ikke er tale om et selskab.²⁷

Det stille selskab

I litteraturen har en forfatter introduceret betegnelsen »*det indre selskab*« for de retsforhold, der må anses for egentlige selskaber, eller »*som har en så selskabslignende karakter, at selskabsretlige regler må finde anvendelse*«. ²⁸ Med denne begrebsdannelse tilsigtes tilsyneladende skabelsen af en ny selskabsform, som skulle udgøre en mellemform mellem traditionelle låneforhold og interessentskabet. Der findes ikke retskilder, der understøtter eksistensen af »*det indre selskab*«. Det følger tværtimod af Højesterets dom i sagen UfR 2002.844H, at de selskaber, som Noe Munck betegner som »*indre selskaber*« i *virkeligheden er kommanditselskaber*, og dermed er underlagt alle de regler, der gælder i dansk ret for kommanditselskaber. Ved lov nr. 516 af 12. juni 2009 er definitionen af kommanditselskaber i LEV § 2, stk. 2, ændret, således at denne bestemmelse herefter er generelt gældende i

»*det indre selskab*«?

26. Jf. hertil Kristian Sindballe, Dansk selskabsret I (1928), s. 192.

27. Hertil navnlig Jørgen Nørgaard, U1984B, s. 279-282. Se tilsvarende for svensk ret Nial/Hemström, Om handelsbolag och enkla bolag (3. uppl. 1991), s. 419.

28. Jf. Henrik Juul Hansen og Noe Munck, U1999B, s. 437-444, samt Noe Munck NTS 2008:2, s. 100-113. Se tillige Fode og Munck, Valg af Selskabsform (2000), s. 103. Se tillige Munck, i Selskabers kapital (1999), s. 94-124, og i selskabsformerne (4. udg. 2002), s. 150.

dansk ret. Senest med ikrafttrædelsen af denne bestemmelse ligger det fast, at det er meningsløst at udsondre en gruppe af kommanditselskaber under betegnelsen »indre selskaber«, eftersom disse selskaber er omfattet af definitionen af begrebet »kommanditselskab« i LEV § 2, stk. 2, og dermed underlagt alle de i dansk ret gældende regler, der finder anvendelse på samvirker, der falder ind under den i LEV § 2, stk. 2, anførte definition.²⁹

»det indre selskab«
eksisterer ikke i
dansk ret

Ved lov nr. 262 af 16. marts 2016 indførtes regler om registrering og offentliggørelse af identiteten på selskabers reelle ejere. Disse regler, der implementerer bestemmelser i EU's fjerde hvidvaskdirektiv, glæder også for virksomheder omfattet af LEV, jf. nu LEV § 15 g, som affattet ved lov nr. 554 af 7. maj 2019 (nedenfor afsnit 2.5). Som et led i implementeringen af disse regler i dansk ret er der indført en lovfæstet pligt til, at alle selskaber omfattet af LEV, som ikke er omfattet af registreringspligt efter anden lovgivning, skal registreres i CVR-registeret, jf. CVRL § 11 a, hvor oplysninger om selskabet er offentligt tilgængelige (nedenfor afsnit 2.4). Herefter står det klart, at det efter gældende dansk ret ikke er muligt at stifte et selskab, hvis eksistens er kendt for deltagerne, men holdes skjult for tredjemand. Debatten om det indre selskabs eksistens kan således betragtes som endeligt afsluttet.³⁰

Stille selskaber
medtages ikke i
fremstillingen

Ved en diskussion af det stille selskabs karakter må sondres mellem på den ene side de regler, der gælder i det indbyrdes forhold mellem flere personer, og på den anden side retsstillingen i forholdet mellem de pågældende og omverdenen. Der er således intet til hinder for, at parterne, ved indgåelse af en aftale om indskud i en virksomhed, vælger at regulere det indbyrdes forhold under anvendelse af regler, som har deres oprindelse i selskabsretlige principper. Dette indebærer

29. Jf. Søren Friis Hansen i Neville & Engsig Sørensen (red.), den nye selskabslov (2009), s. 309-318 (s. 313 f.). Se hertil nærmere Troels M. Lilja, NTS 2007:4, s. 70-87, og NTS 2008:4, s. 155-166, med henvisninger, der dokumenterer, at der ikke i dansk ret kan udledes særlige regler om det stille selskab, og at samtlige de selskaber, som Noe Munck betegner som »indre selskaber« i virkeligheden er kommanditselskaber. Se herimod Noe Munck NTS 2010:1, s. 153-158, der gentager de af ham fremførte synspunkter. Desværre anfører forfatteren ikke relevante retskilder til støtte for sine synspunkter, og han forholder sig ikke til de af Troels Lilja fremførte retskilder.

30. Se hertil Carsten Fode og Noe Munck, Valg af selskabsform (4. udg. 2016), der i bogens forord med rette anfører: »Ligeledes indebærer registreringspligten for de reelle ejere, der blev indført ved lov nr. 262 af 16. marts 2016, at de stille/indre selskaber ikke længere kan bestå og følgelig heller ikke stiftes. Det indre/stille selskab åbnede mulighed for selskabsdeltagelse, uden at dette skulle meddeles offentligheden.« (vores fremhævelse). Se tillige bogens s. 128-129.

imidlertid ikke uden videre, at selskabsretlige principper gælder i forholdet mellem de pågældende og omverdenen.³¹

Et »stille selskab« er i realiteten blot et udtryk for et låneforhold, hvor indskyderen optræder som kreditor.³² Retsforholdet mellem den ansvarlige ejer af virksomheden og indskyderen fastlægges alene på grundlag af den mellem parterne truffe aftale.³³ Såfremt et samvirke rubriceres under betegnelsen »stille selskab« kan der derfor ikke udledes nogen selvstændige retsvirkninger heraf.³⁴

Det stille selskab fremtræder imidlertid ikke over for omverdenen, og det stille selskab opstår således i modsætning til interessentskabet og kommanditselskabet ikke som et selvstændigt retssubjekt, jf. hertil nedenfor afsnit 4.3.³⁵ I denne fremstilling inddrages alene de personselskaber, der ved stiftelsen opstår som et i forhold til selskabsdeltagerne selvstændigt retssubjekt, og som fremtræder som sådan i forhold til omverdenen.³⁶ Stille selskaber er således ikke inddraget i fremstillingen. Afgrænsningen af låneforhold over for egentlige selskabsforhold er dog af betydning ved afgrænsningen af, om den

-
31. Se hertil Karsten Schmidt, *Gesellschaftsrecht* (4. Aufl. 2002), s. 1838, der bemærker, at: »Als Innengesellschaft ist die stille Gesellschaft in erster Linie Schuldverhältnis, nicht Organisation. ... Das schließt aber nicht aus, daß die Beteiligten der stillen Gesellschaft durch den Gesellschaftsvertrag Verbandscharakter und der stillen Beteiligung ein mehr oder weniger ausgeprägtes mitgliedschaftliches Gepräge geben«.
32. Se tilsvarende Erik Hørlyck, *Interessentskaber og konsortier* (2. udg. 1996), s. 35-40, der s. 37 alene sonderer mellem indskyderen som en sædvanlig kreditor og indskyderen som interessent. Se i samme retning Erik Werlauff, *Selskabsret* (3. udg. 1997), s. 117, samt Bernhard Gomard, *Selskabsretten* (1999), s. 119, der anfører, at den stille deltager, bortset fra de aftaler der måtte være truffet om vedkommendes medbestemmelsesret og medejendomsret, for så vidt angår krav på tilbagebetaling og hæftelse, over for virksomhedens kreditorer, er stillet som en långiver.
33. Jf. Bernhard Gomard, *Selskabsretten* (1999), s. 119, samt Erik Werlauff, *Selskabsret* (3. udg. 1997), s. 117 f.
34. Se hertil nærmere Troels Michael Lilja, *NTS 2007:4*, s. 70-87 med henvisninger. Forfatteren opstiller 10 kriterier, der kan karakterisere det stille selskab, og gennemgår dansk litteratur med henblik på at se, om der kan opstilles konsensus med hensyn til betydningen af de enkelte kriterier. Det kan der på ingen måde, og Troels Michael Lilja konkluderer således, at der efter gældende dansk ret ikke kan udledes retsvirkninger af, at et samvirke kvalificeres som et »stille selskab«.
35. Tilsvarende for tysk ret, Karsten Schmidt, *Gesellschaftsrecht* (4. Aufl. 2002), s. 1837 f.
36. Fremstillingen dækker således alene de selskaber, der i tysk ret beskrives under betegnelsen »Aussengesellschaften«, mens de såkaldte »Innengesellschaften« ikke beskrives.

mellem indskyderen og den ansvarlige deltager truffe aftale er udtryk for et låneforhold eller et interessentskab, jf. hertil nærmere nedenfor afsnit 4.3.

Andelsselskabet

Fremstillingen i Bind 3 dækker som udgangspunkt de ulovregulerede selskabsformer, der er almindeligt forekommende i dansk ret, og hvor selskabsdeltagerne hæfter personligt for selskabets forpligtelser. *Andelsselskaber* er karakteriseret ved, at andelshaverne deltager i virksomheden som aftagere eller leverandører. Reglerne for andelshaverens hæftelse for selskabets gæld kan variere, idet der findes selskaber hvor andelshaverne hæfter personligt, og selskaber, hvor andelshaverne hæfter begrænset. Selv om andelsselskaberne således kan have fælles træk med de traditionelle personsselskaber, eksisterer de fleste andelsselskaber i dag som andelsselskaber med begrænset ansvar, der er registreret i henhold til LEV. De retlige karakteristika adskiller sig i øvrigt på væsentlige punkter fra de traditionelle personsselskaber, idet andelsselskaberne er karakteriseret ved et særligt *kooperativt sigte*. Sigtet for et andelsselskab er således at fremme deltagerens fælles interesser gennem deltagelse i virksomheden som aftagere, leverandører eller på anden lignende måde, jf. LEV § 4. Da andelsselskaber således på en række punkter på afgørende vis adskiller sig fra interessentskaber og kommanditselskaber, er andelsselskaber ikke inddraget i fremstillingen i Bind 3.

1.3 Særligt om personsselskabsrettens kilder

1.3.1 Den selskabsretlige retskildelære

Fastlæggelse af gældende ret for personsselskaber sker under anvendelse af selskabsrettens almindelige retskilder, jf. herom Bind 1, kapitel 2. Det forhold, at personsselskaberne ikke er reguleret ved lov i dansk ret, giver anledning til en række særlige problemstillinger ved fastlæggelse af gældende ret for disse selskaber, jf. hertil Bind 1, afsnit 2.3 og 2.4.

Vedtægterne og fortolkningen af disse

Retsgrundlaget for et personsselskab er den aftale mellem selskabsdeltagerne, som er truffet om fælles drift af erhvervsvirksomhed. Denne aftale, der kan være nedfældet på skrift som selskabets vedtægter, eller som en aftale »interessentskabs-aftale« (eller kommanditselskabsaftale), er således af væsentlig betydning som retskilde. Vedtægterne og fortolkningen heraf indtager således en central betydning inden for personsselskabsretten. I det omfang vedtægterne retter sig til omverdenen, vil der være en tendens til at foretage en

objektiveret fortolkning af disse.³⁷ Herved lægges der ved fortolkningen i højere grad vægt på vedtægternes ordlyd, end på parternes vilje. I *kapitalselskaber* fortolkes vedtægterne således som udgangspunkt objektivt, jf. hertil Bind 2, afsnit 2.2.3.³⁸

I mange personselskaber er deltagerkredsen begrænset til ganske få personer. Vedtægterne for personselskaber er som hovedregel ikke offentligt tilgængelige. Vedtægterne i personselskaber med en begrænset deltagerkreds har i det væsentlige til formål at fastlægge det indbyrdes forhold mellem de enkelte selskabsdeltagere. Udgangspunktet vil derfor, at der ved fortolkning af et interessentskabs vedtægter anlægges en subjektiv fortolkning, hvorved der lægges vægt på, hvad der faktisk har været selskabsdeltagernes fælles vilje, jf. således eksempelvis SHT 1922.307.

Det er imidlertid ikke alle tvister i et personselskab, der lader sig løse gennem fortolkning af vedtægterne. Såfremt et problem slet ikke er reguleret i vedtægterne, eller det kun er reguleret ganske sparsomt, må fortolkning af vedtægterne suppleres gennem udfyldning med de materielle selskabsretlige regler, der gælder som deklatorisk ret. Der kan dog ikke opstilles en skarp grænse mellem fortolkning og udfyldning af en vedtægt.³⁹

I sagens natur findes der kun ganske få *præceptive regler*, som gælder for personselskaberne i dansk ret. De få præceptive regler som findes, vedrører sædvanligvis forholdet mellem selskabet og tredjemand, herunder særligt interessentskabets kreditorer. Det er således eksempelvis en ufravigelig regel, at samtlige interessenter hæfter personligt og solidarisk for selskabets gæld, og at det kun er selskaber, hvor dette gælder, der kan anvende betegnelsen »*interessentskab*« i forhold til omverdenen, jf. LEV § 2, stk. 1, og nærmere nedenfor afsnit 7.2.

Bortset fra de få præceptive regler, gælder den i dansk ret almindeligt anerkendte aftalefrihed på personselskabsrettens område. Dette betyder, at selskabsdeltagerne som hovedregel frit kan vælge mellem de forskellige selskabsformer som ramme for deres virksomhed, jf. hertil Bind 1, afsnit 1.3.5, samt nedenfor afsnit 4.1.5 vedrørende anvendelse af interessentskabet. Den selskabsretlige aftalefrihed

HR: Subjektiv fortolkning af interessentskabers vedtægter

Udfyldende regler

Præceptive regler

Fremstillingens udgangspunkt: deklatoriske regler

37. Jf. Mette Neville i Festskrift til Aage Michelsen (2000), s. 53.

38. Jf. tillige Peer Schaumburg-Müller & Erik Werlauff, *Vedtægter og ejeraftaler* (4. udg. 2021), s. 44 f.

39. Se om forholdet mellem fortolkning og udfyldning ved aftalefortolkning hos Lennart Lyngge Andersen og Palle Bo Madsen, *Aftaler og mellemmand* (7. udg. 2017), s. 353-357, samt Godsk Pedersen og Ørgaard, *Almindelig kontraktret* (6. udg. 2020), s. 229.

indebærer tillige, at der i alt væsentligt gælder en kontraktfrihed i *det indbyrdes forhold mellem selskabsdeltagerne*. Dette forhold betyder, at der vil forekomme ganske store indbyrdes variationer mellem de enkelte personsselskaber, som stiftes i henhold til dansk ret. En retsvidenskabelig fremstilling af personsselskabsretten vil derfor mest hensigtsmæssigt kunne tage udgangspunkt i de *deklaratoriske regler*, der gælder for hver af de enkelte personsselskabsformer, hvor intet andet er aftalt i forholdet mellem selskabsdeltagerne. Kun hvor der består særlig anledning hertil, vil der blive foretaget en gennemgang af særlige regler, der ofte optages i vedtægterne for bestemte undergrupper af de enkelte selskabsformer.

1.3.2 Særlige retskildemæssige forhold inden for personsselskabsretten

Grundet den manglende lovregulering af den materielle selskabsret, får de sekundære selskabsretlige retskilder en mere fremtrædende plads i personsselskabsretten end det er tilfældet i kapitalsselskabsretten. Tilsvarende gør sig gældende i dansk og norsk foreningsret,⁴⁰ og det var tillige tilfældet i norsk ret indtil interessentskaberne og kommanditselskaberne blev lovreguleret med vedtagelsen af selskabsloven i 1985.⁴¹

Nedenfor behandles en række af de sekundære retskilder, der har særlig relevans inden for personsselskabsretten. Såfremt ingen af disse retskilder giver et tilfredsstillende svar på, hvad der er gældende ret, vil det være naturligt at inddrage kapitalsselskabsretlige grundsætninger eller fremmed ret, jf. nedenfor afsnit 1.3.3 og 1.3.4. I alle tilfælde kan der opstå behov for at inddrage friere overvejelser ved fastlæggelsen af gældende ret. Således vil forholdets natur kunne tages i betragtning,⁴² ligesom almindelige obligationsretlige og selskabsretlige grundsætninger vil kunne inddrages som retskilde, herunder eksempelvis den selskabsretlige lighedsgrundsætning eller obligationsretlige overvejelser om en indbyrdes loyalitetspligt i forholdet mellem kontrahenterne (selskabsdeltagerne). Det må dog erkendes, at disse grundsætninger

Selskabs- og obligationsretlige grundsætninger

40. Jf. for norsk foreningsret Geir Woxholth, *Foreningsrett* (4. utg. 2020), s. 97-109-141 om de retskilder, der anvendes i norsk foreningsret.

41. Jf. Magnus Aarbakke, *Ansvarlige selskaber og indre selskaber* (5. utg. 2000), s. 19. I norsk ret blev personsselskaber lovreguleret ved selskabsloven, jf. lov nr. 83 af 21. juni 1985.

42. Se om forholdets natur som retskilde hos Christina D. Tværnø og Ruth Nielsen, *Retskilder og retsteorier* (6. udg. 2021), s. 232-241.

ikke altid lader sig fastlægge med fuldstændig præcision, hvilket kan vanskeliggøre retsanvendelsen.⁴³

På grund af den manglende lovregulering udgør retspraksis en central kilde for fastlæggelse af gældende personselskabsret. I dansk praksis foreligger en del domme vedrørende interessentskaber og kommanditselskaber.⁴⁴ Det må dog bemærkes, at en væsentlig del af disse domme stammer fra første halvdel af nittenhundredetallet. Uanset at det generelt kan være betænkeligt at lægge vægt på ældre retspraksis, er der inden for interessentskabsretten særlig anledning til at søge vejledning i ældre afgørelser ved fastlæggelsen af gældende ret. Ældre afgørelser er af væsentlig betydning på personselskabsrettens område af flere årsager. For det første foreligger der på en lang række områder ikke nyere offentliggjort retspraksis, og for det andet er de retsregler, som kan udledes af den ældre praksis overvejende deklatoriske. For det tredje er de problemstillinger, der behandles i de ældre afgørelser, fortsat aktuelle.⁴⁵

Den selskabsretlige litteratur er naturligvis ikke en retskilde i sig selv. Den manglende lovregulering indebærer imidlertid, at den selskabsretlige litteratur har forholdsvis større betydning ved fastlæggelse af gældende ret inden for personselskabsretten, end tilfældet er inden for eksempelvis kapital-selskabsretten. Der findes en række bøger, der beskriver de for personselskaber gældende regler.

Af ældre danske selskabsretlige fremstillinger kan fremhæves Ørsteds fremstilling, Haandbog V (1835), Bangs afhandling i Juridisk Tidsskrift 1829 og 1831, samt Aagesens afhandling i Ugeskrift for retsvæsen fra 1877. Sidstnævnte afhandling blev udarbejdet som et led i beskrivelsen af gældende dansk selskabsret med henblik på en harmonisering af selskabsretten mellem de nordiske lande.⁴⁶ I 1893 udgav Carl Torp, der var professor ved Københavns Universitet, en

Retspraksis

Den selskabsretlige litteratur

Ældre dansk litteratur

43. Hertil Kristian Sindballe, Dansk Selskabsret I (1928), s. 61 f., der bemærker, at: »Som Retskilder maa man herefter for dansk Rets vedkommende i det væsentlige falde tilbage på vor Retsordens almindelige Grundsætninger og Forholdets Natur«. Det hedder videre om de deklatoriske regler, der gælder for interessentskaber i dansk ret, at: »Disse kan dog for dansk Rets vedkommende ikke på alle Punkter opstilles med den Fasthed, de tilsvarende Regler har i fremmede Lovgivninger.«

44. Erik Werlauff udgav i 1996 en samling af selskabsretlige domme for perioden 1950-1996. I denne samling er opført 65 domme, der vedrører interessentskaber og kommanditselskaber.

45. Se om anvendelse af ældre retspraksis Ruth Nielsen, Retskilderne (7. udg. 2002), s. 102 f.

46. Jf. A. Aagesen, U1877B, s. 1-107. Se s. 2 om formålet med Aagesens fremstilling.

fremstilling af dansk selskabsret. Denne fremstilling udkom i reviderede udgaver i hhv. 1904 og 1919.⁴⁷ I 1928 udkom det første bind af Kristian Sindballes værk i seks bind om Dansk Selskabsret. Bind I af dette værk indeholdt en beskrivelse af personsselskaberne i dansk ret.⁴⁸

Nyere dansk
litteratur

Personsselskabsretten er i nyere dansk litteratur omtalt hos Bernhard Gomard, Hovedpunkter af selskabsretten,⁴⁹ ligesom reglerne om personsselskaber er omtalt i Werlauffs Selskabsret, der udkom første gang i 1989.⁵⁰ Den første større fremstilling af interessentskabsretten i dansk ret efter Sindballe var Erik Hørlycks bog »Interessentskaber og konsortier« fra 1989, der foreligger i en anden udgave fra 1996. I 1992 udkom »Selskabsformerne«, der oprindeligt var forfattet af Lars Hedegaard Kristensen, Noe Munck og Jørgen Nørgaard. Værket foreligger senest i en syvende udgave fra 2014.⁵¹ Et særligt område inden for personsselskabsretten er beskrevet af Mette Neville i afhandlingen »Boligfællesskaber i selskabsform«, der stammer fra 1993. En fremstilling af personsselskabsretten findes tillige hos Carsten Fode og Noe Munck i bogen »Valg af selskabsform«, som er udgivet som fjerde udgave i 2016.⁵²

K/S-betænkningen
fra 1981

Den betænkning, der i 1981 blev afgivet vedrørende en eventuel lovregulering af kommanditselskabet,⁵³ har væsentlig betydning som retskilde på personsselskabsrettens område. Betænkningen indeholder en grundig gennemgang af, hvad der på daværende tidspunkt måtte anses for gældende ret for kommanditselskaber. Selve det lovforslag, der var

47. Jf. Carl Torp, Om Interessentskab (1. udg. 1893) og (2. udg. 1904). Begge fremstillinger indeholdt i tilknytning til fremstillingen af personsselskabsretten en beskrivelse af de på daværende tidspunkt ulovregulerede regler om aktieselskaber. Carl Torp havde stor indflydelse på vedtagelsen af den første danske aktieselskabslov fra 1917, idet han var med i det udvalg, der forberedte gennemførelsen af denne lov. I 1919 udgav Torp »Den danske Selskabsret«, der ud over en fremstilling af personsselskabsretten indeholdt en beskrivelse af gældende ret efter den nye aktieselskabslov.

48. Jf. Kristian Sindballe, Dansk Selskabsret I, der bærer undertitlen »Regler om Firma og Handelsregistre, ansvarlige Interessentskaber, Kommanditselskaber, og Stille Selskaber«. 2. udgave af dette værks bind I udkom i 1936. I 1949 udgav Niels Klerk en revideret udgave af Bind I og III af Sindballes værk.

49. Jf. Bernhard Gomard, Selskabsretten (1999), der behandler interessentskaberne på side 35-64.

50. Seneste udgave af dette værk er 11. udg. 2019, jf. om interessentskaberne Kapitel 3, afsnit 2.

51. I 7. udgave behandles interessentskaberne på s. 67-162, mens kommanditselskaberne behandles på s. 163-190.

52. Jf. Carsten Fode og Noe Munck, Valg af selskabsform (4. udg. 2016), der særligt behandler interessentskabet i kapitel 4.2.

53. Jf. betænkning nr. 937/1981.

indeholdt i betænkningen, har, endskønt det aldrig blev vedtaget, også en vis retskildemæssig betydning. Således lagde Højesteret i sin afgørelse UfR 1999.1377/2H (jf. straks nedenfor) vægt på, at en vedtægtsbestemmelse, som var blevet gennemført i tre kommanditselskaber, svarede til de bestemmelser, der var indeholdt i 1981-betænkningens lovudkast.

Sondringen mellem personselskaber og kapitalselskaber er af afgørende betydning for forståelsen af selskabsretten og fastlæggelse af gældende ret. Der er væsentlige forskelle mellem de selskabsretlige principper, der ligger til grund for reguleringen af de to selskabstyper. Der består imidlertid en intern aftalefrihed i dansk selskabsret, jf. hertil Bind I, afsnit 1.3.5. Dette har medført, at der i praksis eksisterer personselskaber, som har kapitalselskabslignende træk. Det drejer sig navnlig om de såkaldte »publikums-kommanditselskaber«. ⁵⁴ Der eksisterer desuden interessentskabslignende anpartsselskaber, hvorved forstås anpartsselskaber med et begrænset antal anpartshavere, der lægger deres hovederhvervsindsats i selskabet. ⁵⁵

I det praktiske liv medfører den selskabsretlige aftalefrihed og den deraf følgende mangfoldighed, at skillelinjen mellem personselskaber og kapitalselskaber i visse tilfælde udviskes. På trods af de forskelligheder, der præger den retlige regulering af hhv. person- og kapitalselskaber, er det ikke udelukket efter gældende ret at anvende kapitalselskabsretlige principper ved fastlæggelse af gældende ret for visse personselskaber. Tilsvarende kan personselskabsretlige principper finde anvendelse på visse anpartsselskaber. Det er dog næppe muligt på forhånd at opstille præcise kriterier for, i hvilke tilfælde det er muligt at anvende retlige principper fra kapitalselskabsretten på personselskaber og vice versa, jf. eksempelvis UfR 1996.1208H, hvor en analogislutning blev afvist. Uanset denne usikkerhed er det et faktum, at den retlige grænsedragning mellem personselskaberne og kapitalselskaberne ikke er absolut, ⁵⁶ jf. således eksempelvis Højesterets afgørelse UfR 1999.1377/2H:

UfR 1999.1377/2H: På en generalforsamling i august 1996 vedtog man i tre kommanditselskaber, der indgik i samme koncern, at

54. Se hertil Lars Hedegaard Kristensen i *Selskabsformerne* (7. udg. 2014), s. 175 f.

55. Se Søren Friis Hansen, *Anpartsselskaber efter loven af 1996* (1998), s. 36 f., samt tillige Mette Neville og Karsten Engsig Sørensen i Paul Krüger Andersen (red.), *Selskabers organisation* (1997), s. 168 ff.

56. Se tilsvarende for tysk ret Karsten Schmidt, *Gesellschaftsrecht* (4. Aufl. 2002), s. 47.

Inddragelse af kapitalselskabsretlige principper i personselskabsretten

indføje en bestemmelse i vedtægterne, hvorefter en ejer af 95 % af selskabskapitalen skulle have ret til at indløse de øvrige kommanditister. I henhold til vedtægterne skulle vedtægtsændringer vedtages med tilslutning fra komplementaren samt 2/3 af den på generalforsamlingen repræsenterede kapital.

To kommanditister anlagde sag med påstand om, at de pågældende vedtægtsændringer måtte betragtes som ugyldige, eftersom de kun kunne vedtages med tilslutning fra samtlige kommanditister. Sagsøgerne påberåbte sig i øvrigt de bestemmelser, der var indeholdt i betænkning nr. 937/1981, samt en analog anvendelse af aktieselskabslovens regler om minoritetsbeskyttelse.

Landsretten bemærkede, at sagsøgerne ikke havde godtgjort, at de gennemførte vedtægtsændringer havde været motiveret af usaglige hensyn, og at de i øvrigt ikke lå uden for, hvad man kunne forvente i selskaber af den pågældende karakter. Landsretten afviste endvidere, at aktieselskabslovens regler skulle kunne anvendes analogt, ligesom man afviste at tillægge de ikke gennemførte lovudkast fra 1981 nogen virkning.

Højesteret slog fast, at de tre omhandlede kommanditselskaber, der alle var store kommanditselskaber, hvis anparter blev offentligt udbudt, faldt ind under betegnelsen »publikumskommanditselskaber«, hvis struktur har mange fælles træk med aktieselskabers struktur. Højesteret bemærkede videre, at den aftalefrihed, der gælder i dansk ret, er større for de ulovregulerede kommanditselskaber end for de lovregulerede aktieselskaber. Højesteret fremhævede, at det derfor er nærliggende at antage, at der i et kommanditselskab kan indføres en vedtægtsbestemt indløsningsret for en majoritetsdeltager ved beslutning herom på generalforsamlingen uden samtykke fra samtlige kommanditister. I det konkrete tilfælde var det fastsat i bestemmelsen om indløsning, at indløsningsprisen skulle fastlægges ved uvildig vurdering. Højesteret henviste til det i betænkning nr. 937/1981 indeholdte lovudkast og bemærkede, at det forhold, at der ikke ved vedtægtsbestemmelsen var sikret en minoritet på 5 % eller derunder en tilsvarende ret til at kræve sig indløst, ikke kunne begrunde et andet resultat.

På denne baggrund fandt Højesteret, at de pågældende vedtægtsændringer kunne gennemføres uden tilslutning fra samtlige kommanditister.

Det forhold, at Højesteret foretog en selvstændig prøvelse af spørgsmålet, om kommanditisterne havde vetoret i den foreliggende situation, må tages som udtryk for, at kommanditisterne er beskyttet mod tiltag, der indebærer en åbenbart utilbørlig begunstiging af nogle selskabsdeltagere på bekostning af selskabet eller andre selskabsdeltagere.

1.3.3 Særligt om inddragelse af fremmed ret

Grundet den manglende lovgivning af dansk personselskabsret er det oplagt at søge tvivlsspørgsmål vedrørende gældende dansk ret løst under inddragelse af fremmed ret, jf. hertil Bind 1, afsnit 2.4.3. I alle vore nabolande er de materielle selskabsretlige regler, der gælder for personselskaber, lovfæstede. Særligt interessant i denne sammenhæng er svensk og norsk ret, som traditionelt har et nært fællesskab med dansk ret på selskabsrettens område. Det gælder imidlertid tillige tysk ret, der havde stor indflydelse på udviklingen af navnlig ældre dansk selskabsret. Principperne i den nugældende danske personselskabsret er således i lige linje beslægtet med gældende tysk ret, der ikke er ændret i væsentligt omfang, siden HGB trådte i kraft i år 1900. Dette betyder naturligvis ikke, at der ikke består forskelle mellem gældende dansk og tysk personselskabsret.

Ved fremstillinger af dansk interessentskabsret er der en lang tradition for at foretage omfattende sammenligninger med fremmed ret. Allerede Bangs fremstilling i Juridisk Tidsskrift fra 1829 og Aagesens fremstilling af dansk selskabsret fra 1877 er således baseret på intensive studier af fremmed ret.⁵⁷ Udenlandsk ret inddrages jævnlige i såvel Torps som Sindballes fremstillinger af dansk interessentskabsret.⁵⁸ På personselskabsrettens område har de nordiske lande et vist retligt fællesskab, der kan føres tilbage til middelalderen.⁵⁹ På trods af, at der er forskelle i reguleringen af personselskaber i hhv. Danmark, Norge

---

57. Jf. A. Aagesen, U 1877B, s. 1-107. Generelt henvises i fremstillingen til norsk ret, men også andre retssystemer inddrages. Se således eksempelvis s. 52 f., hvor der henvises til reglerne om interessentskaber i den tyske Handelsgesetzbuch og i øvrigt til fransk ret, belgisk ret samt til de for staten New York gældende regler.

58. Således Kristian Sindballe, Dansk Selskabsret I (1928), s. 62, hvor det under henvisning til den manglende lovregulering af personselskabsretten hedder: »Det vil under disse Omstændigheder være af særlig Betydning at søge Vejledning i de af fremmede Retsforfatninger opstillede Regler, navnlig for så vidt angår de for Interessentskabskontrakten gældende deklaratoriske Regler.«

59. Se om den historiske udvikling af personselskabsretten i Norden, Søren Friis Hansen, Handelsbolag i Norden, i Festskrift til Rolf Dotevall, (2020),

og Sverige, vil således navnlig nordisk ret blive inddraget i fremstillingen betydeligt omfang.

Anvendelse af fremmed ret i fremstillingen

Ved inddragelsen af fremmed ret i forbindelse med fastlæggelse af gældende dansk ret må man naturligvis have for øje, at den retsstilling, der positivt er fastlagt ved en udenlandsk lovgivers indgriben, ikke nødvendigvis behøver at afspejle den retsstilling, der er gældende, endsige ønskelig, i Danmark. I en lang række tilfælde vil udenlandsk ret dog med fordel kunne anvendes som hjælperedskab ved fastlæggelsen af gældende dansk ret.⁶⁰ Fremstillingen vil således blive udarbejdet ud fra det udgangspunkt, at hvor en bestemt retsstilling er gældende i det store flertal af vore nært beslægtede nabolande, og hvor der er tvivl om resultatet af gældende dansk ret, vil udenlandsk ret med fordel kunne anvendes som retskilde med en betydelig vægt. Dette gælder navnlig, når retstillingen i alle vore nabolande er sammenfaldende.⁶¹

1.4 Statistik

Det antages generelt, at interessentskabet sædvanligvis anvendes af mindre virksomheder, hvilket i øvrigt gælder tilsvarende for anpartselskabet. Kommanditselskabet anvendes sædvanligvis tillige af mindre virksomheder, omend de såkaldte publikumskommanditselskaber traditionelt anvendes af større virksomheder. Det må understreges, at

---

s. 225-232 med henvisninger. Se tillige Søren Friis Hansen i Jesper Lau Hansen (red.), Selskabsloven – de første 100 år (2018), s. 57-77.

60. Se tilsvarende om anvendelse af fremmed ret som retskilde i norsk foreningsret, Geir Woxholth, Foreningsrett (4. utg. 2020), s. 112. Woxholth konstaterer, at hvor der i norsk foreningsret konstateres et »normtomt rom«, eller hvor nationale retskildefaktorer har en mere tilbagetrukket stilling, vil det være relevant at undersøge, hvordan et omtvistet spørgsmål er løst i udenlandsk foreningsret. Der må naturligvis tages hensyn til, om den udlandske regel måtte være i disharmoni med systematiske eller principielle principper i den nationale foreningsret. På denne baggrund anfører Woxholth, at »Selv om dette ikke skulle være tilfældet, vil den utenlandske lov ofte bare gi uttrykk for et resultat som man også ellers ville ha kommet til. I tilfelle kan den utenlandske lovgivning likevel ha betydning som støtteargument.«
61. Se tilsvarende vedrørende inddragelse af udenlandsk ret ved fastlæggelse af gældende dansk foreningsret, Ole Hasselbalch, Foreningsret (4. udg. 2011), s. 38, der om fremmed ret anfører, at denne naturligvis ikke er direkte anvendelig, idet forfatteren videre bemærker: »Men når det drejer sig om lovgivning i retssystemer, der hviler på i det væsentlige samme tankegang som vort, ville det ikke være rimeligt at afvise løsninger, som kan udfylde tomrum, der måtte stå tilbage i den danske foreningsret.« Forfatterens konstatering gælder i høj grad tilsvarende for dansk personsselskabsret.

der som udgangspunkt er fri adgang til at vælge mellem de forskellige selskabsformer i dansk ret, og at der bortset fra de begrænsninger, der følger af de særlige regler, der gælder for virksomheder i den finansielle sektor, kun findes få begrænsninger i adgangen til at anvende personselskaber i Danmark, jf. hertil nedenfor afsnit 4.1.5 og 5.2.3. Der findes således et begrænset antal interessentskaber og kommanditselskaber med en for disse selskaber betydelig kapital.

Ved lov nr. 262 af 16. marts 2016 indførtes generelt krav om, at alle danske interessentskaber og kommanditselskaber interessentskaber skal lade sig registrere i CVR-registeret, medmindre registreringspligt følger af LEV § 2, stk. 3, jf. herved CVRL § 11 a, som affattet ved lov nr. 554 af 7. maj 2019 (nedenfor afsnit 2.2.6.1). Visse interessentskaber og kommanditselskaber, hvor alle interessenter, hhv. komplementarer, er aktieselskaber, partnerselskaber, anpartsselskaber eller selskaber med en tilsvarende retsform, skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system i henhold til LEV, jf. LEV § 2, stk. 3, 2. og 3. pkt., samt ÅRL § 3, og nedenfor afsnit 2.2.6.2. Kravet om registrering af alle danske interessentskaber og kommanditselskaber trådte i kraft den 23. maj 2017, jf. herved bekendtgørelse nr. 485 af 18. maj 2017. Inden denne dato havde man således ikke et sikkert billede af, hvor mange interessentskaber og kommanditselskaber der var stiftet i henhold til dansk ret. Der er dog fortsat en vis usikkerhed om det samlede antal personselskaber, der eksisterer i Danmark. For så vidt angår interessentskaber og kommanditselskaber, gælder således, at det uanset registreringspligten i CVRL § 11 a er muligt, at der består et antal af disse selskaber, som ikke har iagttaget pligten til at foretage registrering. Sådanne ikke-registrerede interessentskaber og kommanditselskaber består desuagtet som gyldigt stiftede interessentskaber (hhv. kommanditselskaber) efter dansk ret, og de udgør selvstændige retssubjekter. Det bemærkes tillige, at der ved registrering i henhold til CVR-loven ikke foretages nogen retlig vurdering af, om en virksomhed, som er registreret i CVR-registeret som et interessentskab eller kommanditselskab, faktisk retligt skal kvalificeres som et interessentskab, hhv. et kommanditselskab (jf. nedenfor afsnit 4.4.1 om retlig kvalifikation af samvirker).

Nedenfor er angivet antallet af personselskaber, der var registreret i henhold til LEV, hhv. CVRL, den 15. april 2021. Tallene er stillet til Rådighed af Erhvervsstyrelsen:

*Alle I/S og K/S
skal registreres*

*Registrerede
personselskaber pr.
15. april 2021*

Kap. 1: Personsselskabernes placering i det selskabsretlige univers

	Total	Registreret iht: CVRL § 11 a	LEV § 2, stk. 3
I/S	19.365	18.614	750
K/S	3.348	160	3.166

Registrerede
VMBA (jf.
LEV § 3)

Der gælder et krav om, at alle virksomheder med begrænset ansvar, jf. LEV § 3, skal registreres i henhold til LEV, jf. LEV § 8. stk. 1. Kategorien virksomhed med begrænset ansvar, jf. LEV § 3, omfatter tre underkategorier af selskaber: AMBA, FMBA samt SMBA (se nærmere nedenfor afsnit 2.2.4). Der var pr. 15. april 2021 registreret følgende virksomheder med begrænset ansvar, jf. LEV § 3. Det første tal angiver det totale antal registrerede selskaber af den pågældende type. Herudover er angivet antallet af selskaber, som er registreret som værende under frivillig likvidation, jf. LEV § 20, hhv. konkurs, reassumering samt under tvangsopløsning i henhold til LEV § 20 a:

Registrerede VMBA pr. 15. april 2021:

	Total	Under: Likvidation	Konkurs	Reass.	Tvangsopløsning
AMBA:	553	12	6	1	4
FMBA:	370	4	5	-	3
SMBA:	571	6	39	-	19